

OSTRAVA A SPECIFICKÉ TYPY BYDLENÍ

Regina Kuchtová

Již několik let probíhá v tomto státě debata o bydlení jako takovém. Mnohá města, Ostravu nevyjímaje, diskutují nad formulováním základních tezí bytové politiky. Tato diskuse v Ostravě probíhá nepřetržitě již od roku 1993, kdy byla bytová výstavba převedena ze státu na obce (zák. č. 10/1993 Sb.).

Aby takové rozhodování mohlo mít reálný podklad, bylo nutno znát možnosti a potřeby obyvatel města a respektovat vývojové trendy jak z hlediska ekonomického, tak z hlediska demografického vývoje obyvatel. K tomuto účelu byly z iniciativy vedení města vypracovány dva základní materiály. Jedná se zejména o „Populační situace a vývojové tendence obyvatelstva a domácností města Ostravy do roku 2020“ (Terplan, a.s.Praha) a „Sociálně demografická analýza města Ostravy v návaznosti na rozvoj sociálních služeb“ (Ostravská univerzita).

Tyto dva materiály, ačkoliv se zabývají poněkud odlišnými tématy, se však shodují na několika závěrech:

1. Počet obyvatel dlouhodobě klesá.
2. Počet cenových domácností má vzrůstající charakter.
3. Obyvatelstvo Ostravy výrazně stárne a zvyšuje se i počet občanů se zdravotním postižením.

Z těchto studií vyplývá, že extenzivní vývoj populace by měl být nahrazen vývojem intenzivním, efektivním a v mnoha ohledech úsporným. Ke stabilizaci obyvatel ve městě přispívá dostatečný bytový fond, cenově dostupný i slabším sociálním vrstvám, kde vedle vlastnického a jiného preferovaného bydlení je k dispozici i část bytového fondu pro bydlení „sociální“, které se odhaduje obecně na asi 20 % bytů. Město Ostrava má sociálně ekonomický potenciál, který umožňuje další příznivější rozvoj města s aktivním vlivem i na jeho zázemí.

Ze všech těchto typů bydlení vzhledem na akutní potřeby obyvatel preferuje vedení města zejména výstavbu domů s pečovatelskou službou (DPS) a to tak, že se snažíme o výstavbu menších objektů, které jsou však situovány do všech městských obvodů i těch okrajových s výrazně venkovským charakterem. Vycházíme při tom z potřeby budoucích obyvatel neměnit prostředí, ve kterém prožili většinu života. Výraznou pomocí při budování těchto zařízení jsou státní dotace poskytované Státním fondem rozvoje bydlení. Bez těchto zdrojů by se nám nedařilo v takové míře zlepšovat životní podmínky těchto našich spoluobčanů. Příkladem takového zařízení je i DPS v jednom z největších městských obvodů:

Dům s pečovatelskou službou ASTRA, Ostrava Poruba

Toto zařízení vzniklo rekonstrukcí již nepotřebné mateřské školky a její přístavbou. Vzniklo zařízení s 51 byty, z toho 4 bezbariérové.

Financování stavby probíhalo z prostředků města a státní dotace. Obyvatelé jsou převážně senioři z příslušného městského obvodu, ale jsou zde ubytováni i lidé z jiných částí Ostravy.

Provozně se o dům stará Městský obvod Poruba ve spolupráci s několika soukromými poskytovateli služeb.

Tento dům má velmi široký záběr v poskytování služeb obyvatelům. Jedná se o služby standardní, jako je pečovatelská služba, jídelna, zdravotní péče. V porovnání s podobnými zařízeními je zde mnoho dalších služeb a aktivit pro obyvatele, zejména sociálně aktivizační programy, pracovní terapie, pohybové aktivity a kulturní programy, které poskytují obyvatelům možnost plnohodnotného a aktivního života.

Kromě služeb pro stálé obyvatele zde také funguje denní stacionář tzv. Domovinka, kterou v současnosti pravidelně navštěvuje asi 15 občanů. Provoz tohoto zařízení je v pracovních dnech od 7.00 do 15.30 hod. Do Domovinky mají samozřejmě možnost docházet i stálí obyvatelé DPS.

Aby takové aktivity mohli v domě probíhat, byl při rekonstrukci a dostavbě kladen důraz na kvalitní a variabilní prostory pro společenské místnosti (kavárna, klub důchodců, knihovna, spol. místnost, zimní zahrada) a provozovny (zdravotní masáže, akupresura, solárium, kadeřnictví, kosmetika, učebna cizích jazyků). V neposlední řadě bylo pamatováno na zahradu s altánem.

I přes poměrně velkou kapacitu zůstává v 75ti tisícovém obvodu Poruba přes 360 neuspokojených žádostí o byt v DPS.

Kromě starších občanů, kteří potřebují pomoc města při řešení svých životních problémů, existuje ještě mnoho dalších skupin obyvatel, kteří bez cizí pomoci nejsou jak sociálně, tak finančně sto řešit svou životní situaci samostatně. Jednou z nich jsou děti, které vzhledem k svému věku opouští dětské domovy. Statutární město Ostrava se pokusilo řešit tento problém zřízením „Domu na půl cesty“.

Moravská Ostrava, ul. Sololská 62 – Dům na půl cesty

K tomuto účelu zakoupilo město bývalou ubytovnu a provedlo rekonstrukci na 43 bytových jednotek (38 bytů o velikosti 1+1 a 5 bytů o velikosti 2+1). Finančně se na stavbě podílelo Statutární město Ostrava a dotaci poskytlo Ministerstvo pro místní rozvoj ze svých dotačních programů.

V domě, kromě dětí z dětských domovů, jsou také ubytováni občané, kteří se ocitli v mimořádně tíživé životní situaci. Jedná se zejména o matky s dětmi, oběti domácího násilí. Po více než roce provozu je nutno konstatovat, že takové zařízení je ve městě s více jak 300 tis. obyvateli velmi potřebné, ale vykazuje několik problémů, ze kterých je nutno se poučit.

Především počet bytů a tedy obyvatel je příliš velký, což znemožňuje kvalitní sociální práci s obyvateli. Dále, vzhledem

k tomu, že se jedná o převážně dočasné řešení akutní životní situace, nevyhovuje statut bytu. Z mnoha důvodů by bylo provozně i ze sociálního hlediska výhodnější řešit toto bydlení formou „penzionu – ubytovny“, což ovšem v současnosti naráží na podmínky získání státní dotace. Provozovatel se potýká s problémy, vyplývajícími jednak s ustanovení občanského zákoníku, (nájemní smlouva je uzavírána na min. 3 měsíce), jednak sociální pracovníci nemají prakticky možnost ovlivňovat způsob života nájemníkův těchto bytech, což je právě podstata institutu chráněného bydlení.

Přes všechny potíže vyplývající z nedostatku praktických zkušeností z provozem takového zařízení se ukazuje, že je potřebné takové domy zřizovat a v současné době je zde jediný možný investor a to je město nebo obec ve spolupráci a za pomoci státu.

*Ing. Regina Kuchtová
Magistrát města Ostravy,
Odbor komunální a bytové politiky*